

POSTANOWIENIE Z DNIA 1 CZERWCA 1999 R.

(WZP 2/99)

W sprawach o przestępstwa, o których mowa w art. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 12 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. Nr 155, poz. 1016; zm. : Dz. U. z 1999 r. Nr 38, poz. 360), funkcje oskarżyciela publicznego lub prokuratora pełni tylko prokurator wspomnianego Instytutu Pamięci (art. 45 ust. 2), co w sprawach podlegających orzecznictwu sądów wojskowych stanowi wyjątek od ogólnej zasady, iż funkcje te pełni wyłącznie prokurator wojskowy (art. 657 § 2 i 3 k.p.k.).

Przewodniczący : sędzia SN płk S. Kosmal (sprawozdawca)

Sędziowie SN : płk M. Buliński, płk E. Matwijów

Sąd Najwyższy w sprawie Jana Ł., po rozpoznaniu w dniu 1 czerwca 1999 r. przekazanego na podstawie art. 441 § 1 k.p.k. przez Wojskowy Sąd Okręgowy w P., postanowieniem z dnia 31 marca 1999 r., zagadnienia prawnego wymagającego zasadniczej wykładni ustawy : „ Czy w postępowaniu przed sądami wojskowymi w sprawach o zbrodnie określone w art. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. Nr 155, poz. 1016) musi być prokurator wojskowy ? ”

p o s t a n o w i ł o d m ó w i ć p o d j ę c i a u c h w a ł y.

Uzasadnienie

Przedstawione przez Wojskowy Sąd Okręgowy w P. zagadnienie prawne wyłoniło się w postępowaniu odwoławczym w związku z zażaleniem wniesionym przez prokuratora na postanowienie Wojskowego Sądu Garnizonowego w G., mocą którego zawieszono postępowanie w sprawie

Jana Ł., oskarżonego o popełnienie przestępstw określonych w art. 207 § 1 k.k. w zw. z art. 216 § 1 i 157 § 1 w zw. z art. 2 lit. a i b ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o Głównej Komisji Badania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu – Instytut Pamięci Narodowej (Dz. U. Nr 21, poz. 98 ze zm.).

Według Wojskowego Sądu Okręgowego w P. ocena zasadności zażalenia prokuratora nie jest możliwa bez uprzedniego wyjaśnienia wątpliwości, czy oskarżycielem publicznym przed sądem wojskowym, w sprawach o przestępstwa opisane w art. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. Nr 155, poz. 1016), o które niewątpliwie (wg cytowanej ustawy) oskarżony jest Jan Ł., może być tylko prokurator wojskowy, o czym traktuje art. 657 § 2 k.p.k., czy musi być nim prokurator Instytutu Pamięci, o którym mowa w tejże ustawie.

Ustosunkowując się do przedstawionego przez sąd odwoławczy zagadnienia prawnego, należy stwierdzić, iż wejście w życie ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, które nastąpiło z dniem 20 stycznia 1999 r. przesądziło w art. 45 art. 1 i 2 kompetencje prokuratorów Instytutu Pamięci do wszczynania i prowadzenia śledztw w sprawach, o których mowa w art. 1 pkt 1 lit. a przedmiotowej ustawy, a także potwierdziło ich uprawnienia procesowe przewidziane dla prokuratorów w kodeksie postępowania karnego.

Zważywszy, iż przepisy zawarte w ustawie z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu stanowią *lex specialis* wobec kodeksu postępowania karnego, w tym także art. 657 § 2 k.p.k., według którego oskarżycielem publicznym przed sądem wojskowym jest wyłącznie prokurator wojskowy, za zasadny należy uznać pogląd, że oskarżycielami uprawnionymi do występowania przed wszystkimi sądami, w tym także przed sądami wojskowymi, w sprawach o przestępstwa opisane w art. 1 pkt 1 lit. a ustawy

z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej ..., są wyłącznie prokuratorzy tego Instytutu.

Przedstawiony powyżej pogląd potwierdza dokonana ostatnio nowelizacja cytowanej wyżej ustawy. Mianowicie ustawa z dnia 9 kwietnia 1999 r. o zmianie ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego oraz ustawy o emerytach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 38, poz. 360), dotychczasowy art. 45 ust. 2 uzupełniła o zdanie drugie w brzmieniu „, Jeżeli Kodeks postępowania karnego mówi o oskarżycielu publicznym lub prokuratorze, należy rozumieć przez to prokuratora Instytutu Pamięci Narodowej, także w sprawach, które podlegają orzecznictwu sądów wojskowych. ” Wynika z tego niezbicie, że tylko prokuratorzy Instytutu Pamięci Narodowej są do występowania w roli oskarżycieli publicznych w sprawach o przestępstwa, o których mowa w art. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 12 grudnia 1998 r. (Dz. U. Nr 155, poz. 1016).

W tym stanie rzeczy, zważywszy że przedstawione przez Wojskowy Sąd Okręgowy w P. zagadnienie prawne nie wymaga zasadniczej wykładni ustawy, należało postanowić o odmowie podjęcia uchwały w tym przedmiocie.

Dodatkowo zauważyć należy, że występujący w niniejszej sprawie problem udziału oskarżyciela publicznego w postępowaniu karnym, dotyczącym przestępstw, o których mowa w art. 1 pkt 1 lit. a przedmiotowej ustawy, w sytuacji, gdy prokuratorzy Instytutu Pamięci (a więc prokuratorzy Głównej Komisji i prokuratorzy oddziałowych komisji) nie zostali jeszcze w myśl obowiązujących przepisów powołani, należy rozpatrywać w oparciu o przepisy przejściowe, które zostały zapisane w ustawie nowelizacyjnej z dnia 9 kwietnia 1999 r. (Dz. U. Nr 38, poz. 360).